

I Yasaları Arkadan Dolanan ve Hukuka Uydurulmuş Profesörlükler

I Salih TOPÇU

drsalih@yahoo.com

I Profesörlük; her ne kadar bütün üniversiteler tarafından atama için sağlanması gereken asgari koşullar tanımlanmışsa da doçentlik gibi bir titr değildir.

Doçentlikte asgari kıstasları sağlamanız dışında bir sınava girmekte ve jüride yer alan hocalarınızın sizin bu unvanı alabileceğinize (hak ettiğinize) karar vermeleri gerekmektedir. Bu sizin kişisel bir başarınızdır.

Sınav bitince siz artık doçentsinizdir. Fakat üniversitede “doçentlik özlük haklarınızı ve unvanınızı kullanabilmeniz için” ayrıca size bir de “doçentlik kadrosunun” bulunması gerekmiyor. Ancak doçentlik kadrosuna atanabilmeniz için bazı idari formaliteleri tamamlanmalısınız.

Profesörlükte ise üniversiteden üniversiteye, hatta aynı üniversitede fakülteden fakülteye değişen kıstaslar vardır. Örneğin resmi olmayan en yaygın beklenti, doçentlik unvanınızla en az beş yıl çalışmış olmanızdır. Ayrıca yurtdışı ve yurtiçi dergilerde ayrı ayrı göz önüne alınan yayın kıstasları, ders verme, tez danışmanlığı yapma, eğitimle ilgili kurslar alma ve verme, bilimsel projelerde yer alma gibi temel ve resmi değerlendirmeler yapılması Üniversite Senatoları’na, Fakülte Yönetim Kurulları’na belirlenmiştir. Tabii ki en azından bu koşulları sağlamanız gerekir.

Kocaeli Tıp Fakültesi’nden örnek vereyim. Beş yıl doçentlikten başka, SCI dergilerinde yer alan en az beş yayın yapmış olmak koşulu aranmakta (bunun üçünde birinci isim olmalıyız ve birinci isim olduğunuz yayınlardan biri de araştırma yazısı olmak zorunda). Ayrıca diğer akademik çalışmalarınızla da (atıflarınız, kongre konuşmalarınız,

sunularınız vb.) belirli bir puan barajını geçmelisiniz. Doçentlik unvanıyla yürüttüğünüz çalışmaların en az son üç yılında akademik ortamda bulunmanız gereklidir (fakültede ders anlatmak). Yani torpil, tanıdık, yandaşlık ve kayırma hakkınızı kullanarak, yasaları arkadan dolanarak profesörlük kadrosuna başvuramazsınız, bizim fakültede... Ancak yukarıda bahsettiğim kriterlerin pek çoğunu aramayan Üniversiteler ve Fakültelerimiz ne yazık ki var. Her nasılsa bu fakültelerde kadrolar açılmakta, fakülte dışından “arkadaşlar” başvurmakta. Üniversite senatosunun onayından sonra da bu arkadaşlar bu “kutsal (!) titri” kullanacakları mekanlarına dönmekteler. O üniversitelerde bir saat bile ders anlatmadan...

Dikkat ettiyseniz “profesörlük kadrosuna başvurmadan” bahsettim. Yani profesörlük ülkemizde yanlış anlaşıldığı gibi kişinin bilimsellik ve yeterlilikte en iyi olduğunu gösteren bir titr değildir. Mesleğinin duayeni olduğu anlamına da gelmez. Akademisyen olduğunuz, öğrenci derslerinde düzenli ve sürekli yer aldığımız, bilimsel çalışmalar yaptığımız ve bu alanda yeni bilim insanları yetiştirmeye emek harcayarak hak ettiğiniz bir unvandır. Üstelik bununla da kalmaz, bir kadro titridir. Kadro varsa atanırsınız. Kadro yoksa yıllarca “doçentlik kadrosunda” kalabilirsiniz. Şu anda bizde de ve diğer fakültelerde de “profesörlük kadrosunu hak ettiği” halde, hala doçentlik kadrosunda çalışmaya devam eden akademisyenlerimiz var.

Ülkemizde tüm değerler yozlaştırıldığı gibi üniversite ve fakültelerle ilgili değerler de aşındırılmaya başlandı. Şu an üniversite içi değersizleştirmeleri konuşmayacağım. Bunu korktuğum ve

“benim kurumum iyidir” mantığından değil de tartışmayı genişletmemek için yapıyorum. Yoksa o konuda da söyleyecek “bi dolu” lafım ve gözlemim var. Yeri gelir nasılsa!

Üniversite dışındaki arkadaşlarımız, her nasıl bir kaniya vardılarsa bu “profesörlük” unvanını, meslekte yetkinlik, başarı göstergesi gibi bir aşama unvanı gibi görmekteler (bilgisizlik nedeni). Belki de konuyu hiç bilmeyen “halk yığınlarının” öyle görüp algılaması sanırsı nedeniyle, kendinin de öyle olduğu imajı vermek istemekteler (kasıt ve yanıltma nedeni). Bu olası iki nedenle profesörlük kadrosunu bir titr gibi algılamaktalar ve o titre sahip olmak için siyasilere, mevki sahiplerine yanaşmakta, yasaları zorlamakta, bazen de suistimal etmekteler.

Biz eğitilmiş kişiler, kendi alanımızda ve dışında da toplumdaki aksaklıkları görüp toplumun daha sağlıklı ve mutlu olması için uyarılar yapabilen, projeler üretebilen kesimiz. Yani “etin çürümesi için kullanılan tuzuz” ve olmaya devam etmeliyiz.

Her kurumun kendi hiyerarşisi vardır. Örneğin polis ve jandarma kolluk kuvveti işlevi yaparlar. Ben bugüne kadar jandarma örgütlenmesinde “general kadrosu” var diye, emniyet teşkilatından böylesine bir talep duymadım. Bir tarafta yarbay, albay, general gibi kadrolar varken diğer tarafta da komiser, baş komiser gibi kadrolar var.

Bu nedenledir ki, üniversitelerde lisans ve lisansüstü eğitim ve öğretimde öğretim üyesi kadrosu olan “profesörlük ataması yaptıran” ya da almak isteyen arkadaşlarımı anlayamıyorum. Gayret ve çabalarını da “tuzun kokması” olarak görüyorum.

| Bilim ve aklın dinden özgürleşmesi vaadiyle insanlığa yeni bir yaşamın kapılarını açan Burjuva Devrimleri'nin meyvelerinin toplanmaya başlandığı 19. Yüzyıl Avrupa'sında bilim insanları ve düşünürler toplumda bugünküyle kıyaslanamaz ölçüde önemli bir yere ve ağırlığa sahiplerdi. Ortaçağ'dan (5. Yüzyıldan) 18. Yüzyıla kadar geçen sürede yaşanmayan bilimsel gelişmeler mühendislik ve tıp alanlarında gözlemleniyor, bunun bir yansıması olarak da sosyoloji (toplum bilimi) alanı doğuyordu.

ve bilimsel gelişmenin yol açtığı barbarlık ve kötülükleri daha fazla teşhir ederken, o tarihten bu yana, insanlığın önündeki en kritik soru, bilimsel bilgi üretiminin insanın ve doğanın sorunlarını çözebilecek gücü elinde bulundurduğu halde bunun çok gerisinde kalmasına yol açan faktörlerin nasıl ortadan kaldırılacağıdır. Bu sorun yakın bir zamanda çözülmez, bilimsel bilgi üretimi sermaye endeksli bilgi üretimi olarak kalırsa, insanlık ve doğanın geri çevrilemez bir yıkım yaşaması mukadderdir.

sı, eğitimin yaygınlaştırılması-kalitesinin arttırılması ve ekonomik güç-alım gücünün arttırılması gerekir.

Bilgi insanlık içindir. Bilgi ekonomik bir faaliyet alanı değildir. Dolayısıyla bilgi evrenseldir, bir ulusa ait değildir. Yeni bilgi üretimi insanın ve doğanın uyum içinde birlikteliğini sağlamayı amaçlamalıdır. Bilimsel devrim, araştırma yoluyla yeni bilgi üretimini sağlamalı ve bunu insanlığın yararına kullanıma açmalıdır. Bilgi ve teknoloji transferi ile yetinmek, ülkelere, çeşit-

Bilgi ve bilimsel bilgi üretiminin kriterleri; evrensellik, tarafsızlık (sermayeden bağımsız), örgütlü şüpheciliktir. Bugün anlaşılması gereken şey bilginin dolaşımı ve şirketlerin değişen biçimlerini anlamaktır. Bilgi sahip olunan bir şeye dönüşmüştür. Günümüzde bilimin sermayeye bağlı yasal, siyasal, ideolojik mekanizmaları oluşturulmaya çalışılmıştır.

Buhar enerjisinin üretimde kullanılması kitlesel üretimin önünü açarken, demiryolu ulaşımı insan ve mal hareketini bambaşka bir şekle sokarken, elektrik, telgraf, telefon ve otomobille bu gelişmeler ilerilere taşınırken, pek çok hastalığın da çaresi bulunuyordu. Bilimsel-teknolojik devrim insanların geçim faaliyetleriyle yaşam tarzlarını değiştirirken, nüfusu da arttırdığı için bir sosyal devrim niteliği taşıyordu. Bilimin ve bilim insanının söz konusu itibarı 20. yüzyılda da sürmekle birlikte, İkinci dünya savaşı, Yahudi Soykırımı ve Atom Bombası'yla ciddi bir sarsıntı yaşamıştır. 1968 Hareketi, insan aklı

Demokratik Düzenin Teminatı

Bilimsel düşüncenin toplumda egemen kılınması demokratik düzenin de teminatı olacaktır. Gelişmiş merkez kapitalist ülkelerin en büyük kozu bilimsel bilgi üretimlerini ellerinde bulundurmalarıdır. Toplumsal ilerleme, değişim ve yenilenme için bilim insanlarını özgür araştırmaya teşvik etmek ve akademik alanlarda bilgi üretimini arttırmak gerekir. Yeni bilgi üretmek bilim insanlarının boş zamanlarını değerlendirerek yaptıkları etkinliklerin sonucudur. Toplumsal yaşam kalitesinin arttırılması ve insani gelişmişlik indeksi için ortalama yaşam süresinin arttırılma-

li toplumlara bu misyonu yüklemek insanlığın önüne ketvurmaktır. Günümüz küresel sorunları; hava kirliliği, küresel ısınma, zehirli -radyoaktif atıklar, hızlı nüfus artışı, beslenme, gıda krizi, vb. konular bilim insanlarının insanlık adına çözüm bulması gereken sorunlardır. Bilimsel bilgi üretimi için yetişkin bilimsel insan gücü ve gelişkin bilimsel alt yapılar gereklidir. Bunun için akademik alanların özerk olması, bilim insanlarına araştırma yapma olanakları sağlanması ve kurumsal kamusal kaynak temini sağlanmalıdır. Küresel sermaye ve sanayideki yeni eğilim artık doğrudan araştırma yapmak yerine, akademik